

AMICS DE LA SARDANA
de l'A. E. TALAIA

VILANOVA I LA GELTRÚ
NADAL DE 1988

AL SERVEI DE LA NOSTRA CULTURA

1^a Trobada infantil de
Sardanistes a Vilanova
el dia 4 de juny de 1988
a la plaça de la Vila

amb la cobla
Jovenivola de Bellpuig
Organitzen Amics de la Sardana de l'A.E. Talaia

Fent llavor
Fem ariels

CISTELLERIA

Pascual

CORDERIA - PERSIANES

Sant Sebastià, 19 - 893 44 49

Sant Sebastià, 14

Plaça Soler Gustems, 5 893 04 70
Av. Francesc Macià, 50

Amics de la Sardana

*Agraeix la inestimable
col.laboració que ens
presten les cases
anunciants.*

Prêt a porter unisex

Rbla. Principal, 73

893 52 50

fincas **GARRAF®**

Compravenda i
administració

Rbla. de la Pau, 93

815 25 42

verd

material esportiu

Francesc Macià, 99
Sant Sebastià, 9

815 57 62
893 04 47

DE RAMON

INSTAL·LACIÓ I REPARACIÓ
AIGUA-GAS-ELECTRICITAT-SANITARI-GRIFERIA
I COMPLEMENTS DE BANY

BOTIGA: Francesc Macià, 63
TALLER: Ctrs. de Ribes, km. 0,5
893 86 82

CALÇATS

Sendrós

Plaça Soler Carbonell, 11

893 34 73

FOTOGRAFIA

Greco, 23

815 20 46

Cafeteria

Rosales

Xurreria

Rbla. Principal, 63

893 10 34

TEIXITS

Baig

us desitgem bones festes!

Aigua, 28

815 24 69

PATRIOTISME, APOSTOLAT

La pàtria és el redòs on hom ha nascut. És la terra dels pares. D'aquí ve el mot. El patriotisme, per tant, és la manera de manifestar l'amor a la pròpia terra, és la manera com es comporta aquell qui l'estima. Apòstol és tota persona que s'esforça a propagar una doctrina. La paraula s'emptra especialment en el camp cristià però també val per a aquell qui s'esforça a instruir els altres en la fe, en tota fe.

En tota pàtria hi ha un conjunt d'accions que són necessàries, indispensables, per a fer vàlid i vital aquest amor. No hi ha cap manifestació humana que en pugui ésser exclosa. Totes hi entren. En el sentit que sigui, cultural, artístic, econòmic, polític. De vegades pot semblar que no sigui així. Però si una acció és empresa pensant en el bé d'una terra i en el més concret de la seva gent, és una tasca patriòtica, és un apostolat.

Aquestes accions, per tant, poden prendre uns matisos molt diversos, uns més clars i ostensibles que uns altres. Amb tot, n'hi ha algunes, que poden semblar menys valuoses, que no es cotitzen tant, que són les que van directament a les persones, i encara més a les que van el poble senzill, i encara més a les que tenen els infants per receptors. Es la màxima labor pedagògica puix que és la que proporciona el primer alè, que fa que el llevat de les generacions no es malversi, no es deteriori, i, al contrari, que es mantingui i es vivifiqui.

Tot allò, per tant, que fa créixer en el poble senzill i els menuts la consciència de pàtria, de formar part d'un poble, a través de tota manifestació cultural, per tal que les arrels se'ls humitegin i restin adobades, és bo, sa. Tots els qui hi treballen són operaris especialitzats que es mereixen un tracte d'honor perquè són els primers, com a mestres d'una col·lectivitat, a esmerçar llur temps, pensament i activitat al servei dels altres, per fer que siguin el que ja són i millorin en la seva perspectiva humana.

El sardanisme, i tot el que l'envolta, els costums populars i les tradicions, forma part d'aquesta acció predilecta, que no té ostentació, que sembla que no faci res, que passa desapercebut. Ensenyar al poble tot aquest

cabal de coneixements, que després es converteixen en saba particular i col·lectiva, en acreixament de consciència i de personalitat, que tot plegat vol dir vida autèntica, és quelcom que ha d'ésser honorat. Totes les facetes humanes són dignes i necessàries, però n'hi ha unes que són indispensables i urgents: són el mestratge, el sacerdocí, la medicina. Es aquí on preferentment s'exerceix el primat del bé a favor del poble, al costat del poble.

Enganyen miserablement la gent aquells dirigents que, des d'una òptica de justícia social, de llibertat, o des de l'altra, de l'autoritat, de l'ordre i del manteniment d'estructures caduques, menyspreen els grans valors de la consciència popular. Són llops revestits amb pells d'ovella. Són enemics del poble, disfressats, que de seguida es delaten.

Quan els sardanistes, els excursionistes, els orfeonistes, els folkloristes, treballen per aportar uns coneixements són els pedagogs del poble, que fan que els fonaments de la vida cívica no siguin trontolladissos sinó ben sòlids. Damunt de tot això després es podrà bastir un edifici esplendorós de tota mena d'actuació i d'actitud social. Però si hi manca això, tot allò altre s'ensorra. No té validesa. No té demà. No s'aguanta.

Quan els homes i dones, nois i noies de l'Escola Sardanista de la Geltrú, de l'Escola de Sardanes del Garraf, de la Societat Sardanista Dansaires Vilanovins i d'Amics de la Sardana ensenyen la sardana, als seus centres i a les escoles, fan la tasca callada, que no es veu, però que és patriòtica i apostòlica. En la vida social es veu molt sovint allò que diu el refrany que «uns agafen fama i altres carden la llana». Nosaltres, fent la nostra feina quietament estem convençuts que cardem la millor llana, la que abrigarà més íntimament el nostre poble, els nostres infants.

XAVIER GARCIA

La il·lustració de la portada és reproducció del magnífic dibuix fet pel nostre company Daniel Flor, que va servir com a cartell que convocava a la Primera Trobada infantil de sardanistes a Vilanova, organitzada per Amics de la Sardana, el dissabte 4 de juny passat, a la plaça de la Vila. La Trobada fou tot un èxit, en la qual participaren una bona colla de Grups infantils de la nostra ciutat, de la Societat Sardanista Dansaires Vilanovins i de l'Escola de Sardanes de la Geltrú i d'altres de ciutats veïnes. Ens demostrava que aquí tenim una bona feina a fer de cara a fer estimar les nostres coses als infants.

L'article anterior és una glossa a tot això que diem, que ens posa de manifest el molt que podem aportar en aquesta dimensió infantil, tasca apostòlica i, per tant, patriòtica.

EVOLUCIÓ DE LA SARDANA

La sardana ha anat evolucionant al llarg dels anys, des dels inicis de la primitiva sardana curta, amb tiratges invariables de 8 compasos curts per 16 de llargs, fins a l'actualitat.

Pep Ventura fou el gran innovador que resolgué els problemes fonamentals de la sardana en la seva llargada, composició i melodies més idònies, que és la que avui coneixem, i que se la va anomenar «Sardana llarga».

Josep M. Ventura i Casas, conegut després per Pep Ventura, Pep de la tenora o, simplement per Avi Pep, va néixer a Alcalà la Real (Jaén) l'any 1817, ja que el seu pare (sergent de l'exèrcit) estava destinat a la dita població. Aviat, però, tornaren a Roses (Alt Empordà) d'on els seus pares eren oriünds. La vida no li fou pas massa generosa, fins que entrà d'aprenent de sastre a casa d'En Joan Llandrich, que alternava aquest ofici amb la direcció d'una cobla d'aquella època. Pep Ventura, no solament va aprendre de sastre amb en Llandrich, sinó que d'ell va rebre les primeres lliçons de música, i també es casà amb la seva filla. Això succeïa l'any 1837. Al cap de poc temps passà a formar part de la cobla, i amb aquest curt bagatge va realitzar la seva gran obra, salvant la sardana.

Els estudiosos han dit que l'obra d'en Pep fou determinada per tres influències: el teatre líric italià, llavors de moda, el mestratge d'Anselm Clavé i la música tradicional. El seu interès pels instruments el posà en contacte amb Antoni Turon, de Perpinyà, constructor d'instruments de plaça. Amb ell va reformar la tenora, aconseguint l'instrument actual, que va situar com a punt central i bàsic de la nova cobla. Com a compositor, va arribar a escriure unes quatre-centes peces, la majoria sardanes.

En la reestructuració de la cobla, Ventura va eliminar algun instrument i l'amplià en la forma que avui és coneguda. L'altra obra important de Pep Ventura va ésser la projecció de futur de la sardana llarga. La anomenada sardana curta no satisfia i estava en decadència. Amb el naixement de la sardana llarga ocorregué que els repartiments i les tirades no foren constants a totes les sardanes i fou precís d'idear un sistema per comptar-les, mantenint les normes dels acabaments com a la sardana curta, que resolguessin el problema creat amb la seva prolongació.

Aquí va ésser on va trobar la col·laboració de l'entusiasta Miquel Pardas i Roure, creador de la nova coreografia i del primer mètode per a aprendre a comptar i repartir les sardanes llargues fos quin fos el seu tiratge. Això succeïa l'any 1850. Pardas, sembla que no sabia música, però tenia bona oïda i era un

excel·lent dansaire que constantment recorria fires i festes demostrant les seves aptituds i donant a conèixer la nova modalitat de sardana creada per Pep Ventura.

Els darrers temps de Pep Ventura foren tristos i feixucs. A la cobla hi hagueren escissions i es formaren noves cobles. Les coses no anaven com ell volia i, segons es conta, fou en aquestes circumstàncies que va compondre la sardana «Per tu ploro», en la qual es manifesta el sentiment d'amor i melangia que el sotraguejava.

Després de curta malaltia, morí a Figueres el 24 de març de 1875. No podia pas sospitar el futur esplendorós de l'obra que deixava, ni com arrelaria en el poble català, que l'ha feta la seva dansa.

Referent a la llargada de la sardana, el mestre Leandre Bertran, fundador i director de la cobla Barcino, ens digué: S'estima un encert i la pràctica ho corrobora, que el límit mínim i màxim de la sardana siguin de 17 a 49 compasos per als curts i de 51 a 89 per als llargs.

La majoria de sardanes actuals estan dintre d'aquests límits admesos per Leandre Bertran, encara que n'hi ha d'altres que ultrapassen el límit màxim admès per als llargs, com és «Montserratina», d'Amadeu Vives, 29 x 107, en trobem també d'altres amb uns llargs per dessota del límit, per exemple «Toc d'oració», del mateix Pep Ventura, 30 x 49, i n'hi ha, encara que no amb abundor, que tenen tiratges per dessota del mínim exigit per als curts, com «Flor de fajol», d'Eusebi Guiteras, 16 x 67 i, com a mostra d'una sardana amb uns curts per damunt del mínim exigit, «A la plaça», d'Enric Morera, 57 x 49.

A partir d'aquí van començar a aparèixer sardanes cada vegada més difícils de resoldre, començant per la sardana «lligada», la particularitat de la qual és que tot essent una sardana melòdica, el compositor té cura que el pas de curts a llargs i viceversa, passi com més desaparecebut millor, amb l'objectiu de desorientar el comptador.

Les dificultats que sorgiren amb la creació de la sardana llarga i la sardana lligada, foren un incentiu per a la joventut, i la sardana va prendre un caire més complet i agradós, entaulant-se entre el jovent una certa competència per veure qui millor sabia resoldre-les.

En aquest punt va aparèixer la sardana «reversa», que s'atribueix a Antoni Agramont, de Castelló d'Ampúries, fecund compositor que al seu temps fou un dels autors més populars. Malauradament, la pèrdua del seu arxiu musical fa que totes les referències relatives a la sardana reversa siguin quasi bé desconegudes.

Es conta, però, que la rivalitat entre dos joves sardanistes motivà una discussió que va resoldre's amb una prova per a ells sols. El repte tingué lloc a Castelló d'Empúries i l'Agramont escrigué per la prova una sardana un xic difícil perquè hi excel·lís el més hàbil dels dos sardanistes. L'enrevessament

d'aquella sardana és, de ben segur, el que va donar nom a aquesta modalitat de sardanes.

La sardana revessa té els seus adeptes més aferrissats i compta així mateix amb els seus més grans detractors. Al llarg dels anys s'han fet crítiques contradictòries a la raó de la seva existència. Eduard Toldrà admetia que un ballador que sabés comptar sardanes senzilles volgués perfeccionar-se comptant sardanes revesses. Per contra, el mestre Josep Serra se'n mostrava contrari, pels voltants de l'any 1921, car no comprenia que un autor hagués de resoldre el difícil trencaclosques musical. Això no obstant, s'ha d'aclarir que, malgrat tot, Josep Serra també escrigué sardanes revesses.

Aquest dualisme d'opinions ha arribat fins els nostres dies i és possible que mentre existeixi la sardana continuaran perdurant. Creiem, però, que el plet establert entre els partidaris i no partidaris de la sardana revessa a hores d'ara està ben guanyat pels primers car, malgrat els anys que han transcorregut des del seu naixement, no ha estat possible de fer-la desaparèixer. Són més de cent anys de vigència. Això pesa força.

El mestre Francesc Pujol i Pons accepta com a definitiu l'allargament de la sardana en el període entre els anys 1840-1850, sense que, però, es conegui cap document que ho asseguri. El naixement de la sardana revessa podria establir-se entre els anys 1880-1890, també sense cap certesa. Aquest establiment és el que ens fa pensar que Pep Ventura no va escriure cap sardana revessa i que Miquel Pardas no les va arribar a conèixer.

La sardana revessa ha tingut també la seva evolució. No té les mateixes dificultats avui resoldre una sardana revessa de principis de segle que una sardana revessa escrita actualment.

La sardana revessa és un repte autor-comptador. Ara bé, això, però, no vol dir pas que l'autor hagi de caure en la idea de crear un trencaclosques musical enrevessat de cap a peus ja que tota composició d'una sardana d'aquest tipus ha de contenir els elements necessaris que la facin resoluble. El repte ha d'ésser net.

Voldriem, per últim, destacar alguns compositors que amb una preclara rectitud han escrit boniques sardanes d'aquest tipus: Eduard Toldrà, Ramon Serrat, Josep Baró Güell, Josep Blanch Reynald, Albert Cotó, J. Font Sabaté, Antoni Juncà, Joan B. Lambert, Francesc Pujol i Pons, Josep M. Ruera, Joan Sancho Marraco, Conrad Saló i l'iniciador Antoni Agramont.

La millor dècada de la sardana revessa fou la de 1950-1960. Ha estat el període en què s'han escrit més nombre de sardanes d'aquest tipus.

En aquest període cal recordar Pere Aubert, Josep Coll, Francesc Juanolà, Agustí Cohí-Grau, Pere Mercader, Bartomeu Vallmajó, J. Casas Devesa entre d'altres.

DANIEL FLOR

L'adéu al mestre Ruera

El passat 31 de maig fou una data trista pel sardanisme en particular i per la música catalana en general. Les emissores de ràdio i la premsa ens assabentaven del tras-pàs del venerable i probablement degà dels compositors de sardanes Josep M. Ruera i Pinart.

En Ruera fou un compositor fecund i figura de relleu en el món de la sardana. Va néixer a Barcelona el 2 d'agost del 1900. De ben jove, però, es traslladà a Granollers on va fixar la seva residència habitual i on ha escrit la música del seu voluminós catàleg. La cobla, per a ell, ha estat una de les principals preferències, però és obvi que no podem oblidar les seves decisives incursions en el gènere simfònic, orquestral, en el lieder, en la música de cambra, religiosa i coral.

La seva música podem situar-la en les estètiques musicals de primers de segle, a cavall entre un romanticisme que ja caducava i la naixent onada impressionista. Amb tot, alguns traços de tendències més avançades donen a la seva música un caràcter obert, eloqüent i alhora flexible.

Fou deixeble d'Enric Morera i de Joan Baptista Lambert. En la seva producció destaquem les sardanes «La Verge Catalana», «Un petó», «Airosa Magalí», premiada el 1973 en el concurs «Joaquim Serra»,

«Barcelona, la muntanya», premi de la crítica a la Sardana de l'any 1971, «La veu de Catalunya», dedicada a l'emissora de ràdio d'aquest mateix nom entre moltes d'altres, sense oblidar la seva «Glossa del ball de les Donzelles de Granollers», premi del Concurs Internacional de música per a cobla 1976, i «La competència», escrita per a tres cobles, i «Poema montserratí», que escrigué l'any 1947 amb motiu de les festes de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat.

En el terreny simfònic destaca la seva obra «Empúries», que són quatre poemes per a orquestra i cobla, que fou «Premi ciutat de Barcelona», en 1972, que enregistrà l'editora Colúmbia, amb l'Orquestra Ciutat de Barcelona i Cobla Ciutat de Barcelona, dirigides per Antoni Ros Marbà.

Fou un dels components de l'Orquestra Pau Casals. En el camp de la docència és important la seva tasca al front de l'Escola municipal de Música de Granollers.

El mestre Ruera ens ha deixat però la seva obra estarà sempre present entre tots els sardanistes, entre els bons afeccionats a la música i, per descomptat, entre tots els catalans. El nostre arreveure emocionat a l'home patriota que amb la seva música ens digué tantes vegades que estimava el seu poble i, per tant, la seva gent.

Estem segurs que les portes del paradís s'obriran de bat a abat per rebre'l i que els instruments de la cort celestial empraran la seva música per acollir-lo.

F.R.

LLIBRES IMPORTANTS D'UNS VILANOVINS

LLIBRE SOBRE ELS CAVALLS.

Josep Fabrè i Nin, molt conegut per Peret Agustinet, continuador de l'obra de baster i guarnimenter del seu pare, i del seu besavi com a transportista, recentment ha donat a la llum dos llibres importants sobre les matèries que ell domina. El 1985 ho feia amb el seu llibre «Guarniments i Carruatges a Catalunya» i a primers d'aquest any, per la Festa Major d'hivern, dedicada a Sant Antoni Abat, amb un altre llibre titulat «El cavall, al llarg de la història». Són llibres únics en la bibliografia catalana i espanyola sobre aquesta especialitat, per la qual cosa el felicitem ben efusivament, com aportador que és a un aspecte de la cultura popular. Tots dos llibres porten pròlegs de Xavier Garcia.

L'altre llibre és el que ha escrit Lluís Albalate, resident des de fa molts anys a València, sobre Manuel de Cabanyes. Dintre l'àmplia bibliografia que hi ha sobre el nostre poeta, aquest llibre d'ara té la particularitat, que creiem que no s'havia produït encara, d'ésser un estudi dens sobre la poesia del poeta, el seu lèxic, la història íntima de cada poema, la mitologia greco-llatina, la seva espiritualitat i catalanitat, el seu temps, amb comparances amb els grans poetes contemporanis que

foren Leopardi, Alfieri, Fòscolo i Byron, i altres.

El llibre és una aportació vàlida que ens sembla que no s'havia produït mai. Els altres estudiosos, tan nombrosos, que han tractat de l'autor de «Preludios de mi lira», Roca i Cornet, Sinibald de Mas, Milà i Fontanals, Menéndez Pelayo, Víctor Balaguer, Costa i Llobera, Sebastià Puig, Alfons Maseras, Manuel de Montoliu, Díaz Plaja, Fabrè i Oliver, Maria Romano Colàngeli, Joan Rius i Vila, i tants, ho han fet des del terreny biogràfic, de la traducció, de la classificació, de la crítica, però cap ho havia fet tan extensament en el sentit d'estudi detallat de cadascun dels poemes. El llibre, doncs, de 526 pàgines, amb il·lustracions dels també vilanovins Alfons Hernández i Antoni Ubia, i pròleg de Xavier Garcia, és una peça magistral digna d'ésser tinguda en compte.

L'altre llibre amb què ens ha regalat l'amic Albalate és el titulat «Cap de Creu», que és la memòria dels seus anys d'infantesa a Vilanova, especialment al seu barri de Cap de Creu i carrers del redòs, amb tot d'homes, d'importants i de senzills, tots populars, d'aquell temps, que en fan lectura agradable i alliçonadora, perquè ens mostra els accents que tenia la vila que vam viure en els nostres dies primerencs

LLIBRE QUE S'HA DE LLEGIR. *Catalunya fa mil anys.* Són diversos estudis fets per l'historiador Ramon d'Abadal i de Vinyals. Editat per la Generalitat amb motiu del Mil·lenari de Catalunya.

JARDÍ EDUARD TOLDRÀ. *Corresponent a la sol·licitud que l'any passat vam presentar a l'Ajuntament amb motiu de la festa que dedicàrem al nostre insigne músic, pel vint-i-cinquè aniversari de la seva mort, el text dedicat a la seva memòria, instal·lat a la font, ha estat posat en la nostra llengua. Ens en felicitem.*

LA MASIA NOVA. *També volem deixar constància d'un fet històric esdevingut fa pocs mesos com és la cessió a la nostra ciutat, per part dels germans Joan i Isidre Magrinyà, de tota la finca, la Masia Nova, la seva llar durant els últims trenta anys, enclavada en un lloc tan ple de romanitat. Això vol dir que els vilanovins del futur disposaran d'un nou centre de cultura, en aquest cas de la dansa, al qual podran acudir els estudiosos i contemplar els visitants. La casa, amb tot el que s'hi conté, és única a tota Catalunya, i fins en altres països, pel que fa a la història de la dansa clàssica, i especialment als seixanta anys en què el nostre benvolgut Joan n'ha estat el capdavanter indiscutible, mestre de tots els grans*

dansaires que ha tingut el nostre país, en tot el que va de segle. Nosaltres, com a aimants de tota manifestació artística i més especialment de la dansa, n'estem gojosos perquè això representarà per a Vilanova un altre centre de gran interès. Amb aquesta cessió, la nostra ciutat adquireix més importància i té més pes en tot el que sigui cultura.

Vagi ja, des d'ara, el reconeixement i l'agraïment més profunds a qui fa tants anys, en la seva joventut, descobrí i palesà el sentit artístic de les Danses de Vilanova. Que per molts anys, els germans Magrinyà, que sempre tan gentilmente han fet participar tothom del contingut de la casa, en puguin gaudir.

L'«ORFEÓ VILANOVÍ». *Amb motiu de la gran feuada que la Parròquia de Sant Antoni Abat ha fet renovant de dalt a baix el gran local de l'«Orfeó Vilanoví», del carrer de l'Església, per tal de rehabilitar-lo com a casal parroquial, per la qual cosa mereix el nostre més entusiasta aplaudiment, aimants com som de tot el que és art i vilanovitat, puix que en definitiva l'esmentat centre és un patrimoni col·lectiu, que tots estimem, ens plau de reproduir a la pàgina següent l'Himne de la Senyera de l'esmentat Orfeó, que tant va treballar per la dignificació de la nostra gent.*

HIMNE DE LA SENYORA

(Orfó milanesi)

Lletxa: Francesc Ferrer

Música: Josep Ferrer Vidal

Hoi-mo sa se-nye-na Que n'al-les pels ai-res la
 glo-ria d'un po-ble Que can-ta l'a-mor I en
 for-ma de ve-la De culls a-mo-ro-sa Las
 bri-cas que can-tan Las jo-yas del cor Els
 sím-bol de glo-ria N'ets l'art que na-re-ga n'ets
 Els de con-cor-dia Qu-neix tot lo món Sen-tin-me tas
 no-tas Els pits ne ba-te-gan S'o-bli-dan a-gra-vis Y
 s'o-bran els cors De so-ta tot hom-ha Hi
 donm la bo-nan-sa Y n'eu l'es-pe-ran-sa Que's
 rei-na del món Y por-tan tas se-das l'a-
 bras de la pa-tria L'a-leí de la glo-ria El
 bés de l'a-mor — el bés de l'a-mor —

L'APLEC D'AMSTERDAM

Els dies 6 i 7 d'agost passats preguérem part en l'Aplec sardanista celebrat a aquesta ciutat. Erem una quarantena de vilanovins, entre socis de la Societat Sardanista Dansaires Vilanovins i d'Amics de la Sardana, i una trentena de sitgetans, també pertanyents a Amics de la Sardana, amb tots els quals compartírem aquells dies, com tenim el goig de fer molt sovint. Hi anàrem amb autocar, furgoneta i diversos cotxes particulars.

Era la primera manifestació d'aquesta mena, i d'aquesta importància, que sapiguem, que es donava fora de les fronteres catalanes. Es tractava de mostrar l'adhesió i estima de la gent catalana envers el grup de joves músics holandesos que, havent escoltat, assaborit i espremut el valor musical de la sardana en algunes de les seves vingudes estiuenques a la Costa Brava, s'han constituït en cobla, sota el nom de «La Principal d'Amsterdam», que aquest mateix any tinguérem la satisfacció de tenir entre nosaltres en memorable audició, talment com parlàvem en la passada edició d'aquest butlletí.

Ens trobàrem en el país dels tulipans més de dos mil catalans, formant part d'unes setanta entitats sardanistes, que hi feren cap amb una cinquantena d'autocars. L'organització era muntada per unes delegacions, la d'aquí i la d'allí, que resultà satisfactòria. Les cobles que hi participaren foren, la «Jovenívola de Sabadell», la «Jovenívola de Bellpuig», la «Premiànenca» i, com és natural, l'esmentada d'aquell país. Ens hi acompanyaven una parella de gegants i uns esbarts de dansaires.

L'aplec es desenrotllà durant els dos dies ressenyats, matí i tarda. L'audició final començà amb «La santa espina» i acabà, les quatre cobles juntes, amb «Els Segadors». La plaça Dam, on es desenrotllava l'aplec, feia goig, amb les nostres banderes, que presidien aquella mostra de la manera d'ésser de la nostra gent, que es comportà sempre correcta, entusiasta, deixant el nom de la nostra pàtria en el lloc que li correspon, com de

persones que saben anar pel món formant una estela de serenor i de bondat, sense ni la més petita nota discordant.

La gent del país, alguns coneixedors de la sardana per haver-la vist en els seus viatges, d'altres, veient-la per primera vegada, es mostraven com estranyats de presenciar aquell estol de balladors al cor de la seva ciutat. Nosaltres sabíem que hi portàvem el petit missatge de germanor i de bellesa que la sardana regala a tots els qui, siguin d'on siguin, saben escoltar-la i gaudir-la, com exponent d'un país, el nostre. Amb aquest acte simbòlic al nord europeu, nosaltres dèiem, musicalment, i amb els braços enlaire, tot allò que la nostra pàtria voldria aportar a la pau del món.

Una senyora d'edat va preguntar a una noia joveneta vilanovina què era tot allò. Ella, en anglès, li ho va explicar tan bé com sabé. Al cap d'una estona, la senyora compareixia de nou i li feia l'obsequi d'una grossa figura feta amb roba. Nosaltres, per la nostra banda, regalàrem a la cobla d'Amsterdam una fotografia feta quan vingueren a Vilanova, que ens agrairien amb un «moltes gràcies» emocionat.

El record de la nostra estada és que aquelles terres són molt diferents de la nostra, però d'una gran bellesa paisatgística. Per desgràcia, però, també ens vam adonar que a la ciutat hi abundaven gent de tota mena de procedència, barreja de races, bruta, amb molt consum de droga i expansió de la prostitució.

Durant les ballades, els responsables d'organització no es cansaven de dir-nos, pels altaveus, que anéssim en compte amb els carteristes i lladregots. Però això no treia la bona impressió que ens donava la bona gent del país, amb les seves cases de grans finestres, a peu pla, sense les reixes que ens veiem obligats a posar-hi nosaltres.

Allí mateix ja eren molts dels nostres que parlaven de la possibilitat de portar la sardana, un altre dia, a altres ciutats europees, com una perenne ambaixada de tot allò del millor desig que els podem ofrenar.

M. MASSANA i C. ROVIRA

**Amics de la Sardana. Carrer del Comerç, 4. Vilanova i la Geltrú.
President en funcions: Manuel Massana. Director butlletí: Xavier
Garcia. Número 132. Nadal de 1988.**

ANECDOTES

En un poblet no gaire lluny de Vilanova. Feia pocs dies que hi havien entrat les tropes «nacionals». Se celebrava la primera missa dintre el temple parroquial, mig destruït. Hi assistien la majoria dels vilatans. Al prebisteri, les autoritats, amb el caporal de la guàrdia civil, que feia de cap de destacament.

El rector, que s'havia pogut salvar, acabava el sermó en el seu castellà passat per aigua, amb aquestes profètiques paraules: «Ya veis cuantas desgracias, el templo destruido, algunos vecinos asesinados, mucho odio entre hermanos, familias enteras divididas, y yo, vuestro mossèn Anton, hablándoos en castellano.

* * *

Era tant el pànic que regnava en aquells moments de l'acabament de la guerra i del començament de la nova situació que parlar en català segons davant de qui i en segons quines situacions era tingut per cosa impensable.

Ja havien passat un parell d'anys de la fi de la contesa bèl·lica. En la desfilada dels Reis d'Orient, un conegut vilanoví hi va prendre part, vestit de moro, com acompanyant del rei negre. Quan va retornar el cavall a cal Nicolau, al carrer del Correu, l'establer se li va posar a parlar en castellà, però el pagte li va dir:

- Però, que no em coneixeu?
- Señor, usted és un personaje importante
- Escolteu, jo sóc el Jaume siniaire, de cal Meixa.

I no hi va haver manera. L'establer sabia que els moros eren gent triomfadora.

* * *

Comentari després de les últimes eleccions al Parlament de Catalunya.

- Claro, han ganado ellos, ¡Como hay tantos catalanes! Una gran deducció.

* * *

A l'obrador d'una modista:

- Esta niña solo tiene cuatro años. Es hija de una vecina.

Hay que ver, tan pequeña y habla el catalán más bien!

RIFA DE NADAL Tenim el número 5.782 **RECORDEU-HO**

* * *

BON NADAL i FELIÇ ANY NOU a tots els nostres socis, a tots els amics que treballen en la promoció de la sardana i en tot el que és signe de catalanitat.

* * *

FESTA DE SANT ESTEVE. Ballada, al migdia, a la Plaça de la Vila. Cobla Neàpolis.

Mobles. Interiorisme
Complements

Pl. de la Vila, 1

893 66 02

Llanes

Francesc Macià, 94

PASTISSERIA. BOMBONERIA

Blanch

Mestre pastisser - Artesà del dolç

Francesc Macià, 43

893 06 20

Teixits
Confeccions
Roba de la Il·lar

La Rosa

VILANOVA:

Plaça de la Vila, 2 - Francesc Macià, 2

VILAFRANCA: Sant Joan, 5

Cossetània

RESTAURANT

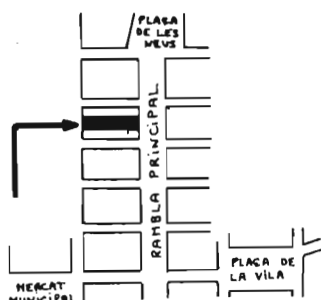

Passeig Marítim, 92

815 55 59

**mobles
montagut**

MOBLES I DECORACIÓ

Rambla Principal, 4

893 09 19

Gèneres de punt senyores
i senyors. Moda infantil.

Juani

Rbla. Principal, 49 i 64

893 22 36

Perfumeria

PAQUITA

ELS MILLORS PRODUCTES

*Bones
festes!*

Sant Gregori, 20

893 13 75

La vostra perfumeria

VILANOVA I LA GELTRÚ

Plaça Soler i Carbonell, 18 893 62 13

Tel. 893 02 34

**Infantil - Juvenil
Ortopèdic - Esportiu
Especial Carnaval**

NOVELTY

Llistes de Noces

**OBJECTES REGAL
I DECORACIÓ**

Libertat, 42
Rbla. Principal, 58

815 16 04
893 97 05

Gimnàs BELMAR

Avinguda Francesc Macià, 113-115

Tel. 815 19 21

VILANOVA I LA GELTRÚ

**Gimnàstica sueca. Cultura física.
Rehabilitació. Sauna. Massatge.
Gimnàstica amb peses.
Preparació per a tots els esports.
Aeròbic.**

**Eines i maquinària per a la construcció.
Ferreteria industrial. Paviments de gres.
Material sanitari i aixetes ROCA.**

SIA *f. biosca*
s.a.

VILANOVA I LA GELTRÚ: Francesc Macià, 76 i 84

VILAFRANCA DEL PENEDES: Tarragona, 73 - Balmes, 7, 9 i 11

EL VENDRELL: Sant Vicenç, 10

SITGES: Av. Artur Carbonell, 5